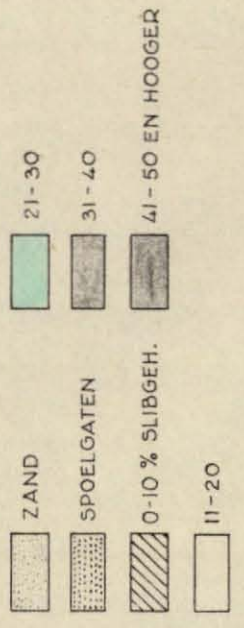
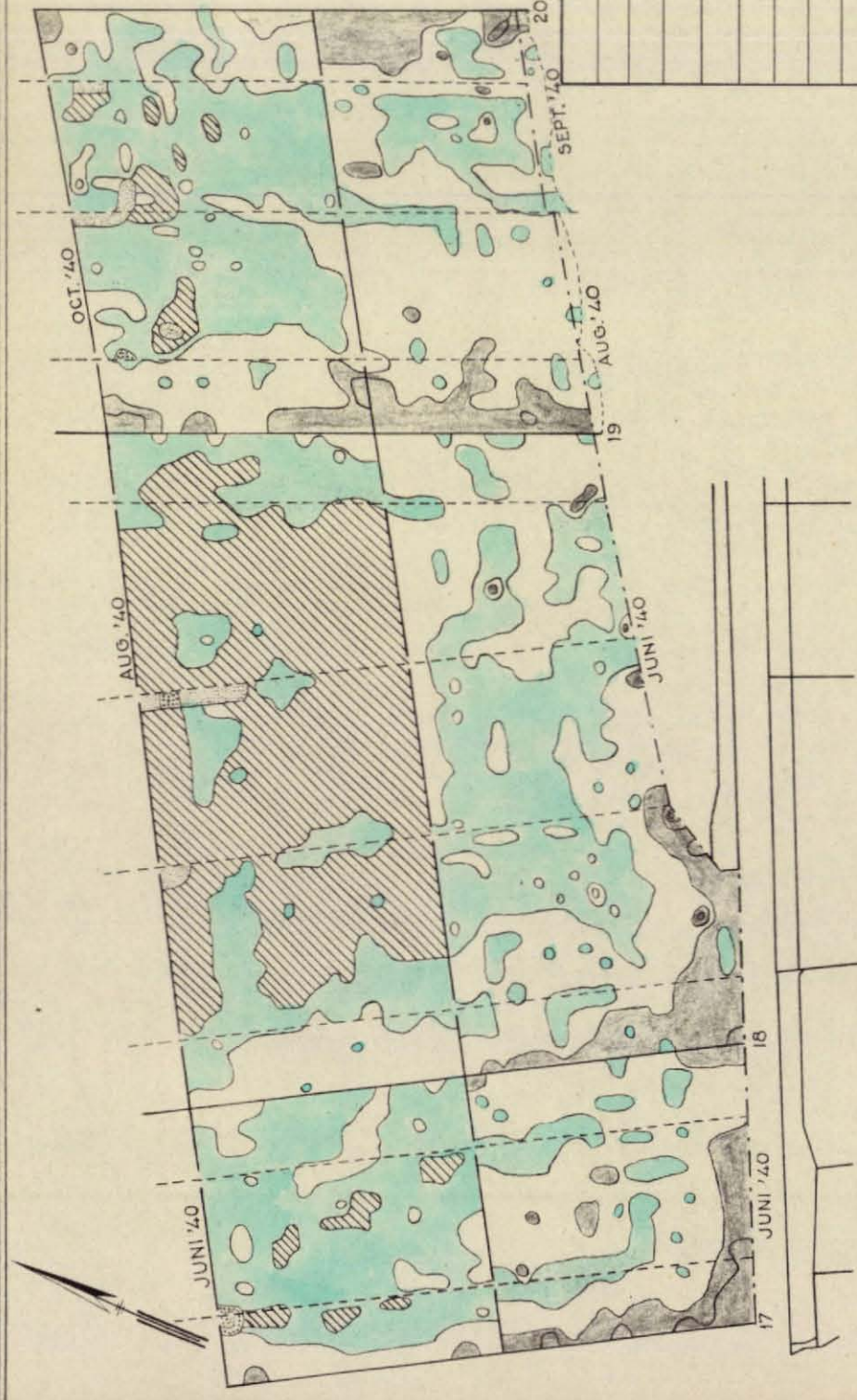
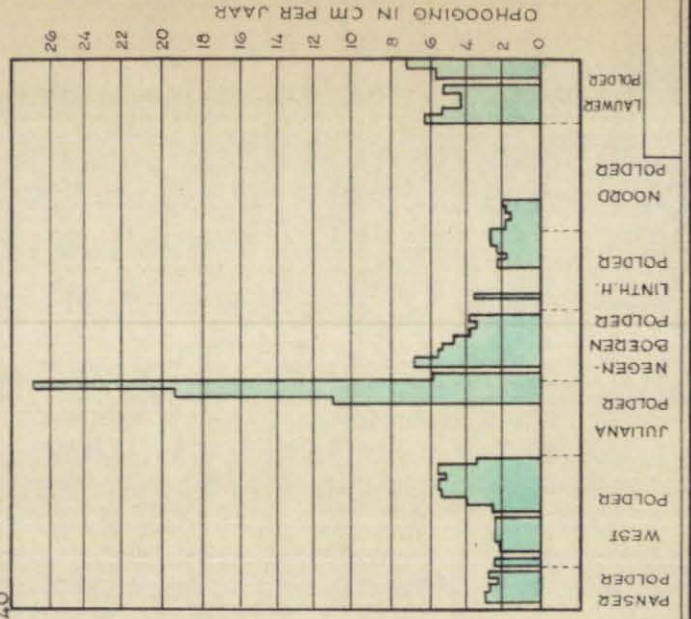

LANDWINNING GRONINGER WADDEN

1E VAKKENRU

RAPPORT : Alg. 102.R 125.Dr. Ir. J. van Veen. Resultaten der landwinningswerken op de Groninger wadden.

1942.

4 blz.

2 bijlagen.

Een studie werd gemaakt aangaande de landwinningswerken die naar het voorbeeld der Duitsers in Sleeswijk-Holstein door Domeinen sinds 1935 langs de Groningse Waddenkust hier en daar werden gemaakt. Er werden vakken van 400 x 400 m gemaakt met behulp van rijsschermen. Aangelegd werden twee rijen vakken, zodat een waddenstrook van ongeveer 800 m onderhanden genomen werd.

De gemiddelde opslibbing heeft voor de eerste rij vakken $4\frac{3}{4}$ cm per jaar bedragen, voor de 2e rij $4\frac{1}{2}$ cm; op enkele plaatsen meer, tot 17 à 27 cm, op andere minder. In deze cijfers zit zeer veel slibwater inbegrepen, zeker ongeveer 60 %. Naarmate het wad hoger komt, worden de sliblagen onderin droger. Rekent men op 3 cm opwas per jaar, dan zal men de 800 m kwelder in ongeveer 40 jaar kunnen verwachten, d.i. ongeveer 20 m per jaar. Dit is zeer veel in verhouding tot de resultaten in Sleeswijk-Holstein (5,7 m) en vermoedelijk zal men ook in Groningen wel niet veel meer bereiken dan dit laatste bedrag.

Tot 1 Jan. 1942 is fl. 4.340.000.- uitgegeven voor 1722 ha landwinningsveld. Per ha tot die datum dus fl. 2500.- Rekent men slechts op 40 jaren voor het vormen van 800 m rijpe kwelder, dan komt dit uiteindelijk, ongeacht de rente, toch nog op fl. 16.670.- Deze zeer hoge kosten komen gedeeltelijk door de schaden aan de rijsschermen gedurende de winter.

Het nieuw gewonnen land is tot nog toe zeer onregelmatig van samenstelling. Voor de landbouw vraagt men juist zeer homogeen land met het oog op bemesting, bezaaiing enz. Minieme verschillen in het land komen direct tot uitdrukking in het gewas en geven grote schaden.

Men tracht thans alléén slib te vangen, doch 100 % slib is voor de landbouw het slechtste materiaal, dat men denken kan. Het beste land bestaat uit 80 % fijn zand en 20 % slib in de bouwvoor, daaronder liefst wadzand. Met zéér veel kosten wordt hier iets gewonnen wat voor de landbouw kennelijk weinig waarde heeft. Daartegenover staat, dat de kustbewoners zelf (zie rapport Alg. 26) volgens de Hoofdingenieur der Domeinen ir Verhoeven, $12\frac{1}{2}$ m per jaar konden verwerven met een methode, die zuiver homogeen land gaf met vrijwel geen uitgaven. De vraag of dit thans nog kan werd niet nader onder ogen gezien, doch zou zeker een studie waard zijn.